

Ar putea fi amintite aci și alte piese ale lui Paul Everac (*Simple coincidențe*, *Un fluture pe lampă* etc.), în care imperativul examenului de conștiință, întru respingerea falselor valori, este solid demonstrat artistic; precum și — cu aceeași îndreptățire — confruntarea dintre **adevăr și iluzie**, sub aura simbolicului, din piesele lui D. R. Popescu *Pisica în noaptea Anului Nou*, *Rugăciune pentru un disc-jockey* (ultima, cu acea nuanță de tristețe pentru destinul omului neprevenit, rătăcind în căutarea unei împliniri iluzorii). Chiar într-o piesă construită ca o polemică între două lumi, concepții și moduri de viață deosebite pînă la opoziție (*Acord* de Paul Everac), răzbate — deși oarecum disimulată, din necesități de grație dramatică — convingerea în triumful valorii etice. În același sens, al pasiunii pentru adevăr, trebuie considerate și piesele *Liliacul înflorește spre toamnă* de Tudor Popescu — în care reabilitarea unui tânăr inginer, frinat în efortul său

inovator, constituie esența conflictului — și *Noaptea pe asfalt* de Theodor Mănescu, în care intriga aparent polițistă nu umbrește problematica; cazul reporterului Eugen, personaj central, care, cu orice risc, nu renunță la descoperirea adevărului, deși trece prin situații grele, atestă excepționalele resurse de tărie și echilibrul de nezdruincinat pe care i le conferă omului claritatea valorilor morale.

Astfel, tema adevărului se dovedește a fi — chiar atunci cînd e doar subînțeleasă — o temă centrală a dramaturgiei actuale, punct de reper în dezbaterile oricărei probleme de etică, în combaterea lipsei de fermitate în opinii și în risipirea sentimentului de incertitudine ce se insinuează, uneori, în viața cotidiană. Adevărul e o pirghie a construcției socialiste; prin cei mai înaintați eroi ai săi, teatrul îi apără prestigiul și-i asigură ponderea morală în societatea contemporană.

„Rampa“, acum 50 de ani aprilie 1930

„Rampa“ își părăsește cititorii ea și anul trecut: nu apare pe 1 aprilie! ● E primăvară, și poezia anotimpului ne aduce o piesă din alte vremi, **Dama cu camelii**. Nottara, Valentineanu, Agepsina Macri dau forță unor personaje care au făcut epocă. ● Ionel Perlea conduce, la Opera Română, repetițiile cu **Othello**. ● „Punctele de vedere“ ale incomodului D. I. Suchianu, afirmate în **Adevărul literar** și în **Viața românească**, apar în volum. ● N. Vlădoianu și N. Kirîțescu au incredințat lui N. Kanner montarea revistei **Poftiți, vă rog!** Tănase încă tace, dar tot s-a aflat că „a dat o fugă“ la Paris, unde a angajat balerine de la Folies Bergère... Meci revuistic între „Alhambra“ și „Cărăbuș“. ● Dintr-o tabletă a lui Camil Petrescu: „Armonia eminesciană a fost muzica prin care sufletul românesc s-a

organizat în el însuși“. ● Chaplin se opune cu îndârjire filmului sonor. Fundează chiar o „societate“ pentru producția filmelor mute. O utopie savuroasă. ● Succesul unei piese românești, în acest an de criză financiară: **Mușcata din fereastră** de V. I. Popa atinge 50 de reprezentații într-o stagiune. ● V. Maximilian împlinește 30 de ani de teatru. Alicul său Ion Manu fixează jubileul în revista **Maximilian-bar**. Se vor perinda „la bar“ Constantin Tănase, Marilena Bodescu, I. Morțun, Tanți Cutava, N. Soreanu... Frumos gest colegial! Ce le va servi Nenea Max? ● Gazeta anunță volumul lui Argezi **Inchisoarea** (capodopera cu titlul definitiv **Poarta neagră**). Un amănunt util istoriei literare. ● La adunarea generală a Societății autorilor dramatici, președintele Ion Nulescu n-a putut nu-

măra decît... 6 membri prezenți. Imperturbabil, Nenea Minu a epuizat meticulos întreaga ordine de zi! ● Noi piese ale dramaturgilor români (unele, pînă azi, în manuscris): Octavian Goga — **Profetul**; Tudor Argezi — **Tăcerea lumii**, piesă pentru copii; Hortensia Papadat-Bengescu — **Povornișul**; Camil Petrescu — **Danton și Act venețian**; Lucian Blaga — **Cruciada copiilor**. ● G. M. Zamfirescu forțează porțile de aur ale Teatrului Național — își pune singur în scenă comedia tragică **Sam**. ● N. Iorga declară lui I. Massoff: „Hotărît, sînt contra oricărei forme de comercializare în materie de artă. Nu concep artă comercializată!“ Este protestul savantului la un proiect de lege a teatrelor, înjositor pentru creatori, emanație tristă a crizei economice. ● Această lună culturală fără evenimente teatrale se salvează, totuși, din anonim: în librării, primul tom din clasică ediție critică a operelor lui Caragiale, îngrijită de Paul Zarifopol.

Ionuț Niculescu